

DELIMITACJA OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH WYBRANYCH OŚRODKÓW POWIATOWYCH I OŚRODKÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH SIEDZIBY POWIATÓW W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM część 2

Założenia i cele delimitacji

Niniejsze opracowanie stanowi drugą część prac nad obszarami funkcjonalnymi miast w województwie kujawsko-pomorskim. Analizie poddano 20 miast, które zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 kwalifikują się jako ośrodki powiatowe (14 miast) i ośrodki uzupełniające siedziby powiatów (6 miast). Delimitacja obszarów miast pozostałych kategorii polityki terytorialnej, tj. stolic województwa, ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz ośrodków lokalnych, została zaprezentowana w opracowaniach:

- **Delimitacja obszarów funkcjonalnych wybranych miast w województwie kujawsko-pomorskim część 1** oraz
- **Delimitacja obszarów funkcjonalnych miejskich ośrodków lokalnych w województwie kujawsko-pomorskim część 3**

Do wyznaczenia obszarów funkcjonalnych ośrodków powiatowych i ośrodków uzupełniających siedziby powiatów, tak jak we wspomnianych opracowaniach, zastosowano metodę i kryteria przyjęte w dokumencie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pt. Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich wydanego w lutym br. Metoda ta pozwala na porównywalność i harmonizację wyników z innymi pracami delimitacyjnymi i klasyfikacyjnymi, prowadzonymi w zakresie statystyki publicznej, co jest szczególnie istotne ze względów organizacyjno-merytorycznych, w tym gromadzenia i udostępniania danych statystycznych przydatnych dla monitorowania zjawisk i procesów zachodzących w strefach oddziaływania miast. Zaletą tej metody jest także jej użyteczność, która rozumiana jest jako przydatność dla celów praktycznych, prostota (możliwie niska komplikacja statystyczna), łatwość interpretacyjna (możliwość szybkiego i zrozumiałego oglądu wyników) oraz elastyczność (możliwość dostosowywania reguł i ich operacjonalizacji w miarę zachodzących potrzeb).

Podobnie jak w poprzednim opracowaniu przyjęto, że **miejski obszar funkcjonalny (MOF)** to układ osadniczy ciągły przestrzennie, złożony z odrębnych administracyjnie jednostek i składający się ze zwartego obszaru miejskiego oraz powiązanej z nim funkcjonalnie strefy zurbanizowanej, tj. rdzenia i strefy zewnętrznej (przy czym rdzenie mogą być jedno- i wielobiegunkowe). Z takiego ujęcia wyniknęły bezpośrednie konsekwencje dla konstrukcji zastosowanych wskaźników (które powinny spełniać warunki topologiczne, funkcjonalne, społeczno-gospodarcze i morfologiczne) oraz szczegółowych kryteriów. Obszar funkcjonalny jest to bowiem nie tylko strefa oddziaływania, ale też ukształtowany w procesie historycznym zespół jednostek terytorialnych, wyróżniający się z otoczenia i upodabniający się pod pewnymi względami do głównego miasta (rdzenia).

Do delimitacji obszarów funkcjonalnych ośrodków powiatowych oraz ośrodków uzupełniających siedziby powiatów w województwie kujawsko-pomorskim uwzględniono możliwie aktualne dane źródłowe. Za bazowy przyjęto 2011 r., dla którego zebrano większość danych statystycznych.

Jednostki delimitacji

Za podstawową jednostkę delimitacyjną przyjęto gminę, przy czym w gminach miejsko-wiejskich odrębnie analizowano miasta i obszary wiejskie. Ten poziom agregacji pozwala odzwierciedlić zróżnicowanie potencjału społeczno-ekonomicznego najmniejszych jednostek terytorialnych, dla których możliwe jest uzyskanie minimalnego zestawu informacji statystycznych, przydatnego w delimitacji jednostek przestrzennych i zakwalifikowania ich do stref zewnętrznych oddziaływania analizowanych miast. Na tym poziomie agregacji zwartość i spójność pod względem funkcjonalnym jednostek przemawia za uznaniem ich pod wieloma względami za stosunkowo jednorodne.

Wskaźniki delimitacji

Delimitacji poddano wskazane w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020* obszary funkcjonalne ośrodków powiatowych i ośrodków uzupełniających siedziby powiatów.

TABL. 1. **Ośrodki powiatowe i ośrodki uzupełniające siedziby powiatów, dla których przeprowadzono delimitację**

Kategoria polityki terytorialnej	Ośrodki powiatowe	Ośrodki uzupełniające siedziby powiatów
Obszary funkcjonalne ośrodków powiatowych	Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło n. Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin	Chełmża, Łasin, Nowe, Strzelno, Szubin, Więcbork

Źródło: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020*, 22 października 2013 r., Toruń.

W celu delimitacji stref zewnętrznych miast wymienionych w tabl. 1, podobnie jak w przytoczonych opracowaniach dotyczących miast stołecznych, miast regionalnych i subregionalnych oraz ośrodków lokalnych zastosowano procedurę delimitacyjną opartą o siedem wskaźników delimitacyjnych, zagregowanych w trzy grupy: funkcjonalne, społeczno-gospodarcze i morfologiczne. Procedurę tę rekomendował dr hab. prof. PAN Przemysław Śleszyński dla obszarów funkcjonalnych stolic województw po wcześniejszym przetestowaniu również 5 pozostałych opracowanych przez niego wariantów delimitacji MOF. Metoda ta wydaje się użyteczna i przekonująca także dla określenia przynależności jednostek terytorialnych do obszarów funkcjonalnych miast niższego szczebla niż stolice województw.

W niniejszym opracowaniu wskaźniki zaktualizowano o najbardziej aktualne dostępne dane:

I. Wskaźniki funkcjonalne

- F1 – liczba wyjeżdżających do pracy najmniej do rdzenia MOF na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (dane za 2006 r.).
- F2 – liczba zameldowań na pobyt stały z rdzenia MOF na 1000 mieszkańców powyżej 3 (dane za 2011 r.).

II. Wskaźniki społeczno-gospodarcze

- S1w – udział pracujących w zawodach pozarolniczych w ogólnej liczbie pracujących jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla całego województwa (stosunek do średniej wojewódzkiej) (dane za 2002 r.).
- S2w – liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla całego województwa (stosunek do średniej wojewódzkiej) (dane za 2011 r.).
- S3r – udział podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w sekcjach J–R w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla rdzenia MOF (dane za 2011 r.).

III. Wskaźniki morfologiczne

- M1w – gęstość zaludnienia (bez lasów i wód) jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla całego województwa (stosunek do średniej wojewódzkiej) (dane za 2011 r.).
- M2w – liczba mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2002–2011 na 1000 mieszkańców w 2011 roku jako stosunek do analogicznego wskaźnika obliczonego dla całego województwa (stosunek do średniej wojewódzkiej).

Źródła danych:

- dojazdy do pracy najemnej w 2006 r. w oparciu o badanie przepływów ludności związanych z zatrudnieniem przeprowadzone przez Ośrodek Statystyki Miast Urzędu Statystycznego w Poznaniu na podstawie danych z systemu podatkowego zgromadzonych w bazie POLTAX;
- stan ludności w dniu 31.12.2006 r. opracowano na podstawie liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.;
- stan ludności w dniu 31.12.2011 r. opracowano na podstawie liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r.;
- dane dotyczące migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2011 r. opracowano na podstawie pełnej ewidencji osób migrujących. Dane te pochodzą ze zbioru PESEL (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- pracujący w zawodach pozarolniczych – pracujący poza sekcją *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.;
- dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej według stanu na 31.12.2011 r. pochodzą z Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON);
- liczbę ludności na 1 km² w przekroju jednostek terytorialnych w 2011 r. obliczono na podstawie liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. oraz danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według stanu na 1.01.2011 r.

Pojęcia:

1. **Ludność w wieku produkcyjnym** to ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat.
2. **Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały** są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.
3. **Pracownik najemny** to osoba zatrudniona na podstawie stosunku pracy w przedsiębiorstwie publicznym lub u pracodawcy prywatnego; do tej kategorii zaliczono również osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, osoby wykonujące pracę nakładczą, duchownych, a także uczniów zatrudnionych na podstawie umowy o naukę zawodu lub przyuczenie do pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.
4. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON** – osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Podmioty gospodarki narodowej klasyfikowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007.
5. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (PKD 2007) w sekcjach J–R:**
 - J – informacja i komunikacja,
 - K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa,
 - L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,
 - M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,
 - N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,
 - O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
 - P – edukacja,
 - R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Zasady delimitacji

W toku delimitacji przyjęto dwie merytoryczne zasady delimitacji: topologiczne i spełnienia liczby minimalnych kryteriów.

Zasada topologiczna polegała na zastosowaniu warunków spójności i rozłączności. Warunek spójności opiera się na założeniu, że wyznaczony obszar MOF jest ciągiły przestrzennie, tj. zawiera w sobie tylko jednostki terytorialne graniczące ze sobą oraz nie może zawierać w sobie jednostek terytorialnych nie należących do MOF, a otoczonych ze wszystkich stron tego typu jednostkami. Warunek rozłączności zakłada, że każda analizowana jednostka może należeć tylko do jednego MOF.

Zasada spełnienia liczby minimalnych kryteriów polegała w pierwszej kolejności na wyborze gmin spełniających ustalone kryteria, a następnie na obliczeniu, ile kryteriów (na siedem) zostało spełnionych. Zgodnie z przyjętą metodologią delimitacji liczba minimalnych kryteriów kwalifikujących przynależność analizowanych jednostek terytorialnych do MOF wynosiła 6 (tabl. 2).

TABL. 2. Minimalne kryteria przyjęte w wybranym wariantcie delimitacjach stref podmiejskich

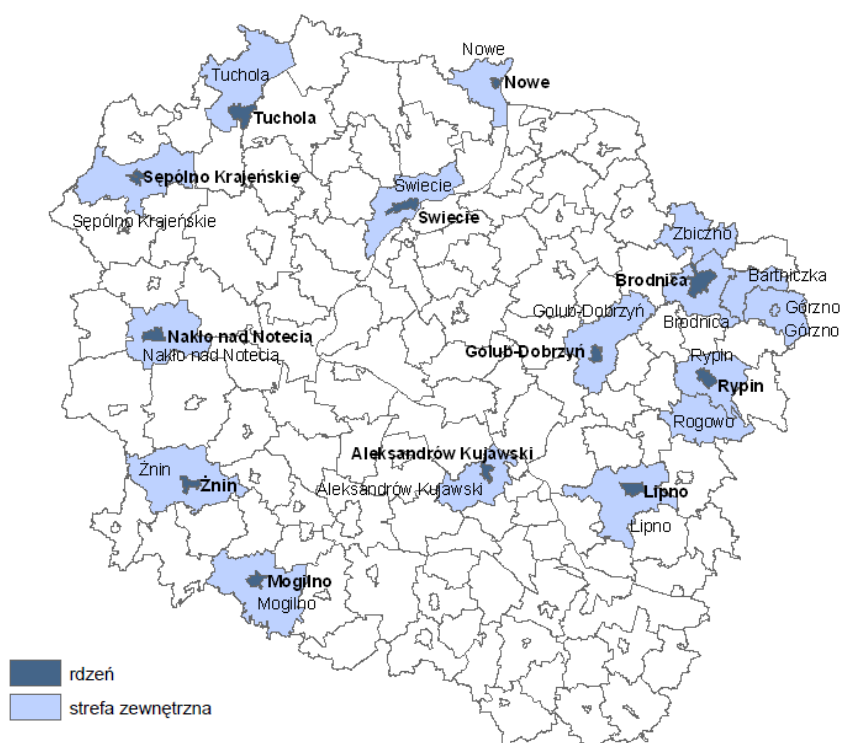
	Wskaźniki							Liczba spełnianych kryteriów
	funkcjonalne		społeczno-gospodarcze			morfologiczne		
	F1	F2	S1w	S2w	S3r	M1w	M2w	
Wartości minimalne wskaźników	50	3	75%	75%	50%	50%	75%	6

Uwaga: Patrz objaśnienia wskaźników na str. 2.

Wyniki delimitacji

Spśród 14 wskazanych w projekcie *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku* ośrodków powiatowych oraz 6 ośrodków uzupełniających siedziby powiatów obszary funkcjonalne stworzyło 12 z nich. Wśród 8 ośrodków, które nie stworzyły obszaru funkcjonalnego znalazły się 3 ośrodki powiatowe: Chełmno, Radziejów, Wąbrzeźno oraz 5 ośrodków uzupełniających siedziby powiatów: Chełmża, Łasin, Strzelno, Szubin oraz Więcbork. Ostateczne wyniki delimitacji przedstawiono na rys. 1.

Rys. 1. Obszary funkcjonalne ośrodków powiatowych oraz ośrodków uzupełniających siedziby powiatów w województwie kujawsko-pomorskim

Uzyskane zasięgi MOF ośrodków powiatowych i ośrodków uzupełniających siedziby powiatów województwa kujawsko-pomorskiego ujętych w *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2020 roku* poddano korektom, polegającym na dołączaniu do wyznaczonych obszarów funkcjonalnych jednostek terytorialnych:

- otoczonych z kilku stron (ale nie w całości) jednostkami spełniającymi 6 lub 7 kryteriów (zasada spójności);
- charakteryzujących się minimalnymi brakami wartości wskaźników, uniemożliwiającymi spełnienie wymaganej liczby kryteriów (znajdowanie się „tuż pod kreską”);
- wykazujących bardzo wysokie wartości wskaźników funkcjonalnych, przewyższające ustalone minimalne kryteria.

Modyfikacje uzyskanych MOF objęły:

1. w przypadku MOF Brodnicy:

- **gmina wiejska Brodnica** – włączona ze względu na zasadę spójności oraz silne powiązania funkcjonalne z miastem Brodnicą (F1=107,23; F2=14,92) oraz wysokie wartości wskaźników S3=81,05%; M2=282,09%;
- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Górzno** – włączona ze względu na zasadę spójności (gmina miejska Górzno spełnia 6 kryteriów delimitacji) oraz wysoką wartość wskaźnika F1=52,70;
- **gmina wiejska Zbiczo** – włączona ze względu na silne powiązania funkcjonalne z miastem Brodnicą (F1=99,96; F2=2,12) oraz wysokie wartości wskaźników S2=76,09%; S3=66,05% i M2=163,26 %;
- **gmina wiejska Bartniczka** – włączona ze względu na zasadę spójności i wysoką wartość wskaźnika F1=107,36;

2. w przypadku MOF Golubia-Dobrzynia:

- **gmina wiejska Golub-Dobrzyń** – włączona ze względu na silne powiązania funkcjonalne z miastem Golubiem-Dobrzyniem (F1=50,27; F2=9,27) oraz wysokie wartości wskaźnika S3=63,80% i M2=124,54%.

3. w przypadku MOF Lipna:

- **gmina wiejska Lipno** – włączona ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Lipnem (F1=60,57; F2=5,13) oraz wysoką wartość wskaźnika S3=66,60%;

4. w przypadku MOF Mogilna:

- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Mogilno** – włączony ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Mogilnem (F1=67,19; F2=6,28) oraz wysoką wartość wskaźnika S3=67,07%;

5. w przypadku MOF Nowego:

- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Nowe** – włączony ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Nowem (F1=99,68; F2=6,39) oraz wysoką wartość wskaźnika S3=51,16%;

6. w przypadku MOF Rypina:

- **gmina wiejska Rypin** – włączona ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Rypinem (F1=82,68; F2=6,49);
- **gmina wiejska Rogowo** – włączona ze względu na silne powiązania funkcjonalne z miastem Rypinem (F1= 52,29; F2=4,32) oraz wysoką wartość wskaźnika S3= 80,50%;

7. w przypadku MOF Sępólna Krajeńskiego:

- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Sępólno Krajeńskie** – włączony ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Sępólnem Krajeńskim (F1=110,73; F2=4,99) oraz wysoką wartość wskaźnika S3=55,29%;

8. w przypadku MOF Tucholi:

- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Tuchola** – włączony ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Tucholą (F1=75,43; F2=4,70) oraz wysokie wartości wskaźnika S3=71,97% i M2=110,70%;

9. w przypadku MOF Żnina:

- **obszar wiejski gminy miejsko-wiejskiej Żnin** – włączony ze względu na bardzo silne powiązania funkcjonalne z miastem Żninem (F1=61,64; F2=5,14) oraz wysoką wartość wskaźnika S3=54,35%.

TABL. 3. Wykaz gmin wchodzących w skład miejskich obszarów funkcjonalnych

Główne miasto	Nazwa gminy	Typ		Powierzchnia w km ² (stan na 1.01. 2011 r.)	Liczba ludności (stan na 31.12. 2011 r.)	Wartości wskaźników (niespełnione minimalne kryteria oznaczono kolorem niebieskim)							L***
		A*	B**			F1	F2	S1	S2	S3	M1	M2	
Aleksandrów Kujawski	Aleksandrów Kujawski	R	m	7,23	12565	x	x	x	x	x	x	x	x
	Aleksandrów Kujawski	SZ	w	131,45	11494	48,26	5,66	80,08	82,59	58,66	68,41	137,99	6
Brodnica	Brodnica	R	m	23,15	28506	x	x	x	x	x	x	x	x
	Brodnica	SZ	w	126,67	7441	107,23	14,92	72,54	67,61	81,05	47,1	282,09	4
	Bartniczka	SZ	w	83,38	4714	107,36	2,97	69,07	58,91	40,25	42,99	53,63	1
	Górzno	SZ	m mw	3,43	1398	75,9	0,72	106,63	137,59	73,5	373,24	125,75	6
	Górzno	SZ	w mw	116,25	2557	52,7	1,17	46,82	66,32	29,1	29,9	60,18	1
	Zbiczno	SZ	w	133,77	4712	99,96	2,12	73,98	76,09	66,05	46,28	163,26	4
Golub-Dobrzyń	Golub-Dobrzyń	R	m	7,50	12953	x	x	x	x	x	x	x	x
	Golub-Dobrzyń	SZ	w	197,79	8411	50,27	9,27	52,32	73,34	63,80	40,85	124,54	4
Lipno	Lipno	R	m	10,99	15020	x	x	x	x	x	x	x	x
	Lipno	SZ	w	210,04	11692	60,57	5,13	57,38	57,15	66,6	46,05	58,28	3
Mogilno	Mogilno	R	m mw	8,38	12505	x	x	x	x	x	x	x	x
	Mogilno	SZ	w mw	247,88	12581	67,19	6,28	66,70	64,96	67,07	35,32	68,42	3
Nakło nad Notecią	Nakło nad Notecią	R	m mw	10,62	19453	x	x	x	x	x	x	x	x
	Nakło nad Notecią	SZ	w mw	176,31	13170	62,35	6,83	95,74	80,46	75,62	59,07	77,88	7
Nowe	Nowe	R	m mw	3,57	6264	x	x	x	x	x	x	x	x
	Nowe	SZ	w mw	103,14	4541	99,68	6,39	72,66	36,09	51,16	40,96	25,02	3
Rypin	Rypin	R	m	10,96	16874	x	x	x	x	x	x	x	x
	Rypin	SZ	w	132,08	7399	82,68	6,49	55,79	54,30	48,76	38,71	70,29	2
	Rogowo	SZ	w	141,01	4858	52,29	4,32	48,98	65,37	80,5	33,05	64,84	3
Sępólno Krajeńskie	Sępólno Krajeńskie ...	R	m mw	5,82	9312	x	x	x	x	x	x	x	x
	Sępólno Krajeńskie ...	SZ	w mw	223,3	6807	110,73	4,99	63,51	51,83	55,29	27,81	54,87	3
Świecie	Świecie	R	m mw	11,87	26574	x	x	x	x	x	x	x	x
	Świecie	SZ	w mw	163,06	7720	93,16	13,34	78,06	82,27	57,58	41,43	148,02	6
Tuchola	Tuchola	R	m mw	17,69	14018	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tuchola	SZ	w mw	221,97	6387	75,43	4,7	72,99	49,54	71,97	37,87	110,7	4
Żnin	Żnin	R	m mw	8,35	14358	x	x	x	x	x	x	x	x
	Żnin	SZ	w mw	243,12	10307	61,64	5,14	59,68	55,43	54,35	29,94	39,82	3

Oznaczenia: * typ A – typ w obrębie obszaru funkcjonalnego (R – rdzeń, SZ – strefa zewnętrzna); **typ B – typ administracyjny gminy (m – miejska, w – wiejska, m mw – miasto w gminie miejsko-wiejskiej, w mw – obszar wiejski w gminie miejsko-wiejskiej); ***L – liczba spełnionych minimalnych kryteriów.

Załącznik 1. Kartogramy wynikowe miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków powiatowych oraz ośrodków uzupełniających siedziby powiatów w województwie kujawsko-pomorskim

Miasto Aleksandrów Kujawski

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne spełniające 6 lub 7 minimalnych kryteriów)

Miasto Brodnica

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne spełniające 6 lub 7 minimalnych kryteriów)
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Golub-Dobrzyń

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Lipno

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Mogilno

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Nakło nad Notecią

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne spełniające 6 lub 7 minimalnych kryteriów)

Miasto Nowe

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Rypin

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

Miasto Sępólno Krajeńskie

- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne włączone na podstawie innych ważnych przesłanek)

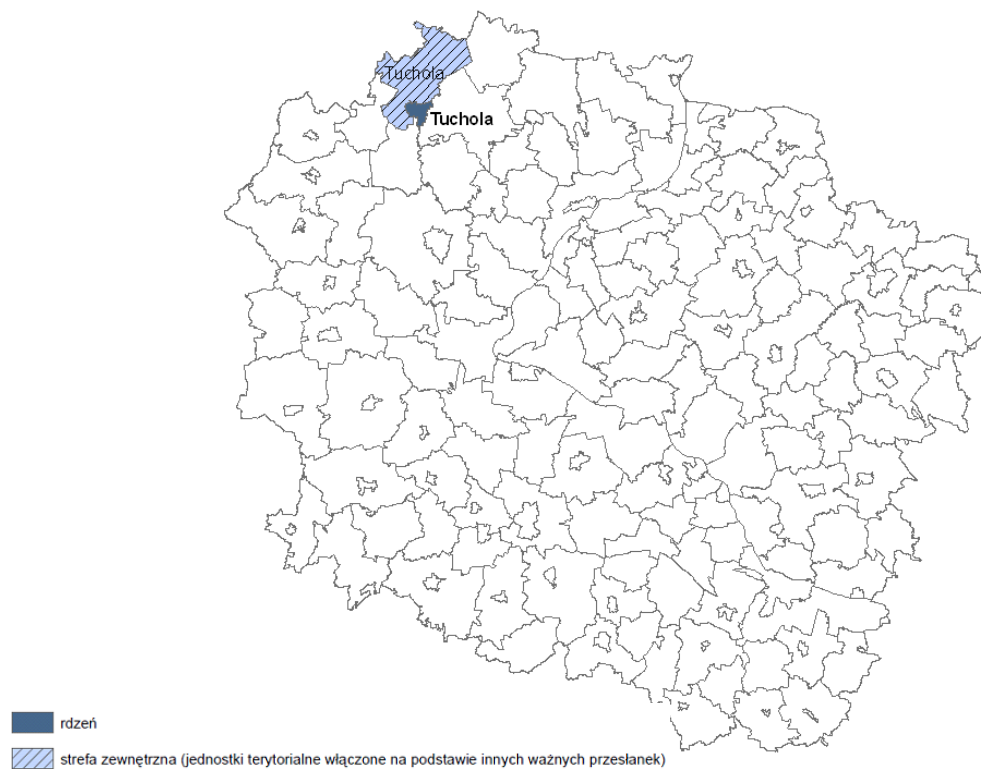
Miasto Świecie

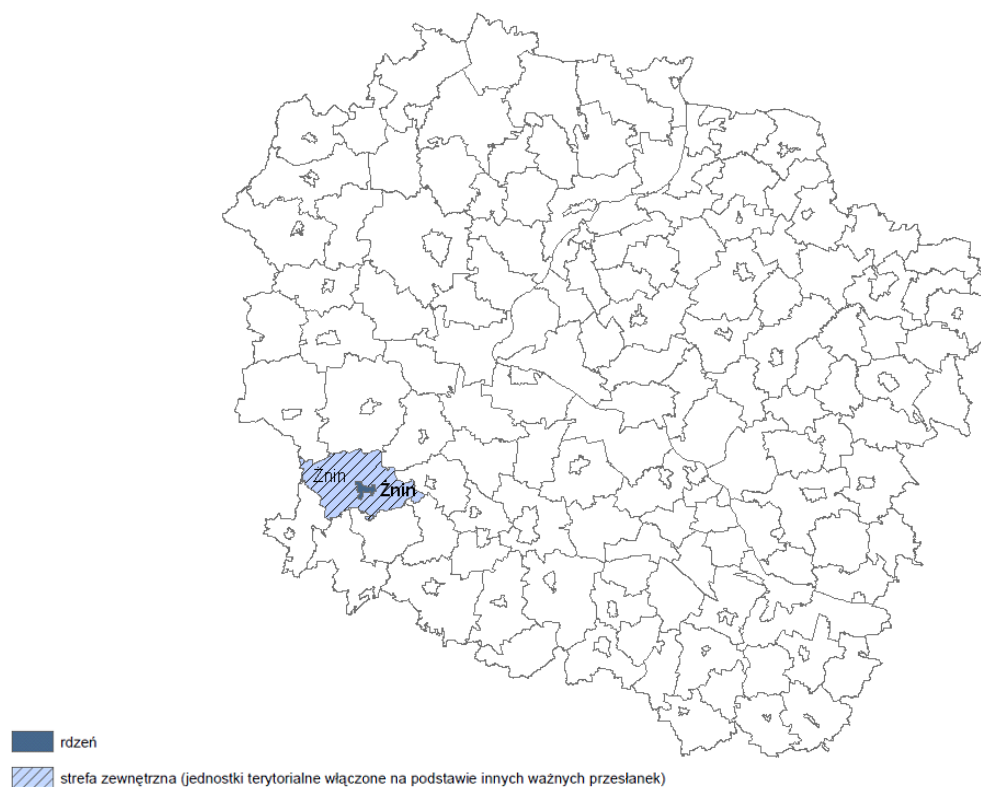
- rdzeń
- strefa zewnętrzna (jednostki terytorialne spełniające 6 lub 7 minimalnych kryteriów)

Miasto Tuchola

Miasto Żnin

Autorzy opracowania: dr Wiesława Gierańczyk, Agata Kordowska
– Referat Analiz i Badań Regionalnych; tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: Marta Kobylecka, Paulina Olbryś, Jacek Pruski
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych – pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail: InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 3669400